

Na osnovu člana 32 stav 18 tačka 10, a u vezi sa članom 134 Statuta Univerziteta Crne Gore, Senat Univerziteta Crne Gore, na sjednici održanoj 20.11.2018. godine, donio je

PRAVILA O MEĐUNARODNOJ MOBILNOSTI STUDENATA

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilima bliže se uređuju osnovna načela međunarodne mobilnosti (u daljem tekstu: mobilnosti) odlaznih i dolaznih studenata na Univerzitetu Crne Gore (u daljem tekstu: Univerzitet), vrsta i trajanje mobilnosti, postupak prijave, osnovne isprave, postupak priznavanja mobilnosti, prava i obaveze odlaznih i dolaznih studenata, uloga prodekana za međunarodnu saradnju odnosno prodekana u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost, kao i druga pitanja vezana za sprovođenje programa mobilnosti.

Stručna i administrativna podrška mobilnosti

Član 2

Programe mobilnosti na nivou Univerziteta sprovodi i administrira Centar za međunarodnu saradnju i razvoj karijere Univerziteta u saradnji sa prodekanima za međunarodnu saradnju odnosno prodekanima u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost na organizacionim jedinicama Univerziteta.

Definicije i sadržaj pojmova

Član 3

Pojedini pojmovi u ovim pravilima imaju sljedeće značenje:

- *Program međunarodne mobilnosti* je program u okviru kojeg se ostvaruje međunarodna mobilnost studenata u svrhu učenja i usavršavanja.
- *Međunarodna mobilnost* je boravak studenta u inostranstvu sa ciljem ostvarivanja aktivnosti određenih u programu međunarodne mobilnosti.
- *Matična institucija* je institucija visokog obrazovanja, organizaciona jedinica Univerziteta ili Univerzitet na kojoj je upisan student koji učestvuje u programu međunarodne mobilnosti studenata.
- *Institucija domaćin* je institucija visokog obrazovanja na kojoj se ostvaruje mobilnost.
- *Partnerska institucija* je institucija visokog obrazovanja sa kojom Univerzitet ili neka od njegovih organizacionih jedinica ima potpisan sporazum o međunarodnoj saradnji, kao i ugovornu obavezu po osnovu sprovođenja zajedničkih projekata koji se bave pitanjima mobilnosti.

- *Institucionalni sporazumi* su ugovori, projekti i programi o međunarodnoj saradnji koje zaključuje ili u kojima učestvuje Univerzitet ili organizaciona jedinica sa jedne strane, i partnerska institucija sa druge strane.
- *Odlazni student* je student Univerziteta koji ostvaruje dio obaveza iz studijskog programa ili obavlja stručnu praksu u instituciji domaćinu, a nakon završetka tog perioda nastavlja studije na Univerzitetu.
- *Dolazni student* je student koji dio obaveza iz studijskog programa ili stručnu praksu obavlja na Univerzitetu kao instituciji domaćinu.
- *Ugovor o studiranju (učenju) (Learning Agreement)* je ugovor kojim se za pojedinog studenta ugovara program studiranja tokom perioda mobilnosti. Ugovor o studiranju (učenju) se može zaključiti na osnovu institucionalnog sporazuma ili nezavisno od njega. Za svaki period mobilnosti studenta, u kojem učestvuje u obrazovnom procesu na instituciji domaćinu, obavezno je na Univerzitetu, prije perioda mobilnosti, pripremiti ugovor o studiranju (učenju).
- *Ugovor o stručnoj praksi (Traineeship Agreement)* je ugovor kojim se za pojedinog studenta ugovara program stručne prakse u instituciji domaćinu i ustanovi ili kompaniji u kojoj se praksa realizuje. Ugovor o stručnoj praksi se može zaključiti na osnovu institucionalnog sporazuma ili nezavisno od njega.
- *Prepis ocjena* je isprava kojom institucija visokog obrazovanja daje detaljne podatke o ostvarenom programu i postignutim rezultatima studenta (iskazanom putem ECTS kredita ili drugog načina bodovanja za svaki predmet, kao i ocjenom u odgovarajućem sistemu ocjenjivanja na instituciji domaćinu). Prepis ocjena mora biti izdat kao službeni dokument i na engleskom jeziku.
- *Potvrda o obavljenoj stručnoj praksi* je isprava kojom institucija domaćin ili ustanova ili kompanija u kojoj se obavlja stručna praksa daje detaljne podatke o obavljenoj stručnoj praksi i postignutim rezultatima studenta. Potvrda o obavljenoj stručnoj praksi može biti izdata kao posebna isprava ili kao dio ugovora o stručnoj praksi.
- *Ishodi učenja* su izjave/iskazi kojima se izražava šta student treba da zna, razumije i/ili je u stanju da pokaže na kraju određenog razdoblja učenja.
- *Informacioni paket* je skup informacija koji zainteresovanim studentima pruža podatke o Univerzitetu, odnosno univerzitetskim organizacionim jedinicama, studijskim programima i uslovima realizacije, o uslovima života (smještaj, ishrana, osiguranje i medicinska zaštita) i pratećim aktivnostima.
- *Komisija za izbor studenata u programima mobilnosti* je tijelo koje imenuje rektor Univerziteta i koje donosi odluku u pojedinačnim slučajevima konkursa za mobilnost.
- *Komisija za mobilnost* je stalno radno tijelo organizacione jedinice Univerziteta koje formira Vijeće jedinice na prijedlog dekana i koje u programima mobilnosti utvrđuje srodnost između studijskih programa institucije domaćina i organizacione jedinice Univerziteta.

Institucionalni sporazum

Član 4

Institucionalnim sporazumom se regulišu međusobna prava i obaveze institucija visokog obrazovanja u pogledu obezbjeđivanja uslova za studiranje i boravak odlaznog i dolaznog studenta kao što su: troškovi i način smještaja i ishrane, zdravstvenog osiguranja i drugih troškova koje student može imati tokom svog oravka.

II MEĐUNARODNA MOBILNOST STUDENATA UNIVERZITETA CRNE GORE

Međunarodna mobilnost odlaznih studenata

Član 5

Student Univerziteta (u daljem tekstu: odlazni student) može da ostvari dio obaveza iz studijskog programa ili da obavi stručnu praksu u inostranstvu, u drugoj instituciji visokog obrazovanja.

Period u kojem se ostvaruje mobilnost može biti najduže tri semestra, zavisno od uslova propisanih institucionalnim sporazumom (u daljem tekstu: sporazum) po osnovu kojeg se ostvaruje mobilnost.

Odlazni student može u toku istog ciklusa studija više puta učestvovati u različitim programima mobilnosti, u skladu sa pravilima odgovarajućeg sporazuma, s tim da ukupno trajanje mobilnosti ne može biti duže od polovine trajanja studijskog programa koji je upisao.

Odlaznom studentu Univerziteta se odobrava mobilnost ako postoji srodnost između studijskih programa institucije domaćina i Univerziteta, odnosno njegove organizacione jedinice.

Srodnost, u smislu stava 4 ovog člana, predstavlja situaciju u kojoj su znanje, vještine i kompetencije (ishodi učenja) stečeni napredovanjem u toku programa mobilnosti na instituciji domaćinu uporedivi sa onima koji se stiču na matičnoj instituciji.

Za utvrđivanje srodnosti u programima mobilnosti Vijeće organizacione jedinice Univerziteta, na prijedlog dekana, formira Komisiju za mobilnost kao stalno radno tijelo.

Predsjednik Komisije za mobilnost je, po funkciji, prodekan za međunarodnu saradnju odnosno prodekan u čijoj nadležnosti je međunarodna mobilnost.

Komisija za mobilnost na kraju svakog semestra podnosi izvještaj o radu prorektoru za međunarodnu saradnju.

Prijava, uslovi i izbor kandidata za učestvovanje u mobilnosti

Član 6

Uslovi i rokovi za učestvovanje u mobilnosti propisuju se sporazumom. Na internet stranici Univerziteta i Centra za međunarodnu saradnju i razvoj karijere objavljuju se uslovi i rokovi za konkurisanje, po različitim programima mobilnosti.

Studenti sa invaliditetom imaju prednost na konkursima programa mobilnosti.

Odluku o izboru kandidata donosi Komisija za izbor studenata u programima mobilnosti na osnovu prethodno propisanih kriterijuma.

Odluku o utvrđivanju kriterijuma donosi Rektor.

Dokumenti studentske mobilnosti

Član 7

Osnovni dokumenti kojima se definiše program mobilnosti i na osnovu kojih se priznaje dio obaveza iz studijskog programa odnosno stručna praksa su:

- Ugovor o studiranju (učenju) ili ugovor o stručnoj praksi;
- Prepis ocjena ili potvrda o obavljenoj stručnoj praksi, i
- Potvrda o dužini boravka na instituciji domaćinu odnosno ustanovi ili kompaniji.

Ugovor o studiranju (učenju) i ugovor o stručnoj praksi

Član 8

Nakon što je odlazni student odabran za program mobilnosti za studijski boravak, zaključuje se ugovor o studiranju (učenju) između studenta, matične institucije i institucije domaćina, osim ako sporazumom nije drugačije propisano.

U ugovoru o studiranju (učenju) navode se nazivi predmeta za koje se student prijavio sa pripadajućim brojem ECTS kredita koje izabrani predmeti nose na instituciji domaćinu, istraživanje ili izrada specijalističkog, magistarskog ili doktorskog rada, uz pripadajući broj ECTS kredita u izvornom broju na instituciji domaćinu.

Nakon što je odlazni student odabran za program mobilnosti za stručnu praksu, zaključuje se ugovor o stručnoj praksi između studenta, matične institucije, institucije domaćina i ustanove ili kompanije u kojoj se obavlja stručna praksa, osim ako sporazumom nije drugačije propisano.

U ugovoru o stručnoj praksi navode se naziv ustanove domaćina u kojoj se obavlja stručna praksa, period trajanja stručne prakse, planirani program rada, predviđena znanja i vještine koje bi student trebao steći tokom stručne prakse, način evaluacije rada studenta i predviđeni način priznavanja stručne prakse od strane matične institucije.

Ugovor o studiranju (učenju), kao i ugovor o stručnoj praksi, mogu se mijenjati samo uz saglasnost svih potpisnika, a izmjene i dopune moraju biti u pisanom obliku, registrovane najkasnije osam nedjelja nakon dolaska studenta u instituciju domaćina.

Ugovor o studiranju (učenju), kao i ugovor o stručnoj praksi, na matičnoj instituciji potpisuju student i prodekan za međunarodnu saradnju organizacione jedinice odnosno prodekan u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost.

Potpisivanjem ugovora o studiranju (učenju), odnosno ugovora o stručnoj praksi, matična institucija odobrava studentu odlazak na mobilnost i odabrani studijski program, a institucija domaćin ga prihvata i odobrava studijski program.

Matična institucija se takođe obavezuje da će studentu priznati sve predmete, ocjene i kredite navedene u ugovoru o studiranju (učenju), odnosno obavljenu stručnu praksu navedenu u ugovoru o stručnoj praksi, i verifikovati postignute rezultate na istovjetan način kao za studenata koji nijesu koristili program mobilnosti.

U slučaju da se mobilnost ostvaruje putem studijskih programa u zajedničkoj realizaciji dvije institucije visokog obrazovanja (*double/joint degree programmes*) ili drugih sličnih programa, u kojima je institucionalno i nacionalno definisan način međusobnog priznavanja ostvarenog programa između institucije domaćina i matične institucije, ne zaključuje se ugovor o studiranju (učenju)/stručnoj praksi, osim ako se zaključivanje ugovora o studiranju (učenju)/stručnoj praksi ne traži samim programom.

Komisija za mobilnost

Član 9

Pri zaključivanju ugovora o studiranju (učenju) odnosno ugovora o stručnoj praksi za odlazne studente Komisija za mobilnost organizacione jedinice pomaže studentu u upoređivanju i procjeni usklađenosti studijskih programa matične institucije i institucije domaćina.

U ovom postupku Komisija za mobilnost može konsultovati dekana i druge predmetne nastavnike.

Upoređivanje i procjena usklađenosti studijskih programa vrši se kroz analizu stečenih znanja, vještina i kompetencija (ishoda učenja) koji su definisani studijskim programima matične institucije i institucije domaćina, polazeći od načela maksimalne fleksibilnosti.

Prepis ocjena i potvrda o obavljenoj stručnoj praksi

Član 10

Nakon ostvarene mobilnosti institucija domaćin dužna je da studentu izda prepis ocjena na engleskom jeziku.

Nakon obavljene stručne prakse ustanova ili kompanija u kojoj je praksa obavljena dužna je da izda potvrdu o obavljenoj stručnoj praksi na engleskom jeziku.

Postupak priznavanja mobilnosti

Član 11

Po završetku dijela studijskog programa na instituciji domaćinu odlazni student nastavlja studije na matičnoj instituciji i prenosi kredite za uspješno položene ispite.

Priznavanje stečenih kredita ostvaruje se na osnovu ugovora o studiranju (učanju).

Kada je odlazni student u programu mobilnosti u instituciji koja ne koristi ECTS kredite, u ugovor o studiranju (učanju) upisuju se izvorni krediti.

Nakon priloženog prepisa ocjena ostvarenih u periodu mobilnosti na matičnoj instituciji se pokreće postupak priznavanja predmeta navedenih u ugovoru o studiranju (učanju), njima pripadajućih kredita i odgovarajućih ocjena.

U postupku konverzije ocjena dobijenih u sistemu koji nije isti kao sistem ocjenjivanja na Univerzitetu (brojčano ocjenjivanje, više od pet ocjena u sistemu) koriste se konverzionu pomagala (tablice) razvijene na Univerzitetu.

U slučaju da Univerzitet nema definisanu konverzionu tabelu za dati sistem ocjenjivanja, konverzija će se vršiti na osnovu podataka i tabela koje dostavi univerzitet domaćin.

U predmetu kod kojeg preklapanje u programu ili ishodima učenja iznosi više od 50% i ukoliko je odlazni student položio ispit iz tog predmeta, priznaje se predmet, broj stečenih ECTS kredita i ocjena.

U slučaju da se broj stečenih ECTS kredita predmeta koji se priznaje ne poklapa sa brojem kredita koje ima odgovarajući predmet na matičnoj instituciji, vrši se izjednačavanje sa brojem kredita predmeta na matičnoj instituciji.

U slučaju da je predmet odslušan, a nije položen ispit na instituciji domaćinu, matična institucija može odlaznom studentu po povratku dozvoliti da pristupi polaganju ispita bez ponovnog slušanja tog predmeta.

Ako preklapanje u programu ili ishodima učenja iznosi manje od 50%, odlaznom studentu se stečeni ECTS krediti i ocjena mogu priznati kao izborni predmet ili se navesti u Dodatku diplome (*Diploma supplement*).

Izborni predmet koji se prizna na ovaj način ne mora odgovarati ponudi izbornih predmeta na matičnoj instituciji.

Pri priznavanju ECTS kredita nije obavezno da oni budu stečeni samo polaganjem ispita. ECTS krediti stečeni polaganjem mogu biti zamijenjeni onima koji bi se po nastavnom programu matične institucije ostvarili kroz druge oblike nastave (seminare, naučni rad) i obrnuto.

Sve ocjene ostvarene na instituciji domaćinu koje je moguće pretvoriti u nacionalni sistem ocjenjivanja ulaze u prosjek ocjena studija na matičnoj instituciji.

Ocjene koje nije moguće konverzijom pretvoriti u nacionalni sistem ocjena (npr. položio – nije položio) upisuju se u Dodatku diplome u izvornom obliku i ne ulaze u prosjek ocjena studija na matičnoj instituciji.

Obavljena stručna praksa upisuje se u obliku kako je institucija domaćin, odnosno ustanova ili kompanija u kojoj je praksa obavljena, navela u potvrdi o stručnoj praksi.

Verifikacija rezultata mobilnosti

Član 12

U postupku priznavanja stečenih kredita i odgovarajućih ocjena prodekan za međunarodnu saradnju, odnosno prodekan u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost, koji u ime organizacione jedinice potpisuje ugovor o studiranju (učanju), priprema prijedlog (ako je potrebno i prijedlog konverzije kredita i ocjena) Vijeću organizacione jedinice.

Verifikaciju ostvarenih rezultata studenta u periodu mobilnosti vrši Vijeće organizacione jedinice, na isti način kao i verifikaciju rezultata ostvarenih na matičnoj instituciji.

U slučaju da je student ostvario rezultate iz predmeta, stručne prakse ili vještina, koji se ne priznaju na matičnoj instituciji, jer po svojoj prirodi nijesu sastavni dio studijskih programa matične institucije, organizaciona jedinica može ostvarene rezultate unijeti u Dodatku diplome (*Diploma supplement*).

Prava odlaznih studenata kod mobilnosti po osnovu sporazuma

Član 13

Odlazni student tokom perioda mobilnosti zadržava status koji je na Univerzitetu imao prije svog odlaska.

Odlazni student nije za vrijeme trajanja mobilnosti oslobođen plaćanja školarine na matičnoj instituciji, ali jeste na instituciji domaćinu, ukoliko sporazumom nije drugačije određeno.

Obaveze odlaznih studenata kod mobilnosti po osnovu sporazuma

Član 14

U okviru odabranog programa, student na instituciji domaćinu u jednom semestru mora prijaviti najmanje 20 ECTS kredita.

Izuzetno, stav 1 ovog člana ne primjenjuje se na boravak predviđen za izradu specijalističkog, magistarskog ili doktorskog rada.

U slučaju da student na instituciji domaćinu ne ostvari broj ECTS kredita naznačenih u ugovoru o studiranju (učanju), razliku ECTS kredita ostvaruje nakon povratka, na matičnoj instituciji.

Nakon završetka mobilnosti student je obavezan da, najkasnije u roku od 45 dana, prodekanu za međunarodnu saradnju matične jedinice, odnosno prodekanu u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost, dostavi prepis ocjena sa institucije domaćina ili potvrdu o obavljenoj stručnoj praksi od ustanove odnosno kompanije u kojoj je praksa obavljena.

III MEĐUNARODNA MOBILNOST DOLAZNIH STUDENATA

Dolazni student u okviru sporazuma o mobilnosti

Član 15

Dolazni student može da ostvari dio obaveza iz studijskog programa ili obavi stručnu praksu na Univerzitetu, odnosno organizacionoj jedinici Univerziteta, po pravilu, na osnovu sporazuma o mobilnosti.

Dolaznom studentu se odobrava mobilnost ako postoji srodnost između studijskih programa partnerske institucije i Univerziteta, odnosno njegove organizacione jedinice.

Pored uslova iz stava 2 ovog člana, osnov za odobravanje mobilnosti dolaznom studentu je da Univerzitet, odnosno njegova organizaciona jedinica, raspolaže dovoljnim kapacitetom za prijem studenta.

Srodnost, u smislu stava 2 ovog člana, predstavlja situaciju u kojoj su znanje, vještine i kompetencije (ishodi učenja) stečeni napredovanjem u toku programa mobilnosti na instituciji domaćinu uporedivi sa onima koje se stiču na matičnoj instituciji.

Izbor dolaznih studenata vrši njihova matična institucija.

Na zahtjev dolaznog studenta, a u skladu sa sporazumom, Univerzitet kao institucija domaćin zaključuje sa studentom i matičnom institucijom ugovor o studiranju (učanju).

Ugovor iz stava 6 ovog člana potpisuju dolazni student, nadležno lice ispred matične institucije, prorektor Univerziteta za međunarodnu saradnju, kao i prodekan za međunarodnu saradnju odnosno prodekan u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost na odgovarajućoj jedinici.

Ugovor iz stava 6 ovog člana može se mijenjati samo uz saglasnost svih potpisnika, a izmjene i dopune moraju biti u pisanom obliku, registrovane najkasnije osam nedjelja nakon dolaska studenta u instituciju domaćina.

Dolazni student se upisuje u registar organizacione jedinice za dolazne studente, u kojem se u pisanom obliku arhiviraju sva dokumenta od značaja za period mobilnosti studenta.

Prodekan za međunarodnu saradnju, odnosno prodekan u čijoj je nadležnosti međunarodna mobilnost na odgovarajućoj jedinici, dužan je da uputi dolaznog studenta u nastavne i druge obaveze i prava.

Prava i obaveze dolaznog studenta

Član 16

Ako student u periodu mobilnosti sluša predmete na više organizacionih jedinica Univerziteta, svaka jedinica arhivira podatke iz sopstvenog djelokruga rada, pri čemu je jedna od tih jedinica (ona na kojoj ima najviše prijavljenih ECTS kredita) dužna da studentu nakon ostvarene mobilnosti izda jedinstveni prepis ocjena na osnovu uspjeha na svim organizacionim jedinicama.

Prepis ocjena iz stava 1 ovog člana se izdaje na engleskom jeziku i potpisuju ga nadležne osobe na svim organizacionim jedinicama na kojima je student slušao i polagao predmete u toku perioda mobilnosti.

Nakon obavljene stručne prakse ustanova ili kompanija u kojoj je praksa obavljena dužna je da dolaznom studentu izda potvrdu o obavljenoj stručnoj praksi na engleskom jeziku.

Dolazni student ima prava i obaveze studenta Univerziteta, osim ako sporazumom nije drugačije određeno.

Dolazni student je za vrijeme trajanja mobilnosti oslobođen plaćanja školarine na Univerzitetu, osim ako sporazumom nije drugačije određeno.

Dolazni student izvan sporazuma o mobilnosti

Član 17.

Izuzetno od člana 15 stav 1 ovih pravila, dolazni student koji želi da ostvari dio obaveza iz studijskog programa ili obavi stručnu praksu na Univerzitetu, odnosno organizacionoj jedinici, izvan sporazuma o mobilnosti, podnosi zahtjev Univerzitetu, odnosno organizacionoj jedinici koja izvodi dati program.

Odluku o prihvatanju zahtjeva dolaznog studenta i troškovima studiranja donosi organizaciona jedinica.

Informacioni paket

Član 18

U cilju pružanja informacija zainteresovanim dolaznim studentima o mogućnostima i uslovima studiranja na Univerzitetu, odnosno organizacionim jedinicama, jedinice su dužne da na svojim internet stranicama objave informacioni paket o studiranju za sljedeću akademsku godinu na engleskom jeziku do maja tekuće kalendarske godine.

IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za formiranje Komisije za izbor studenata u programima mobilnosti

Član 19

Komisija za izbor studenata u programima mobilnosti će se formirati u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

Rok za formiranje Komisije za mobilnost

Član 20

Komisija za mobilnost će se formirati u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

Rok za sačinjavanje kriterijuma za izbor studenata

Član 21

Komisija za izbor studenata u programima mobilnosti će sačiniti kriterijume u skladu sa članom 9 ovih pravila u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovih pravila.

Započeti postupci

Član 22

Mobilnost studenata započeta do dana stupanja na snagu ovih pravila okončaće se po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovih pravila.

Prestanak važenja

Član 23

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila o mobilnosti studenata broj 08-462 od 31.03.2011. godine.

Stupanje na snagu

Član 24

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Biltenu Univerziteta Crne Gore.

Broj:03-810

Podgorica, 20.11.2018. godine

**SENAT UNIVERZITETA CRNE GORE
PREDSJEDNIK**

Prof. dr Danilo Nikolić